

Preek over Markus 16:15-16

- Schildwolde 27 maart 2016
- Kees van Dusseldorp
- Paaszondagmiddag
- doop

Thema: Pasen – een geloofwaardig verhaal

Liturgie:

votum en groet

Ld.215 (beurtzang)

lezen doopformulier 3

Opw.770 *Ik zal er zijn*

bediening doop

Ps.139:6,7

gebed

lezen: Mark.16:9-20

Kol.1:12-23

Gz.111

preek Mark.16:15-16

Ps.68:2,8

geloofsbelijdenis

Gz.123:4

gebed

collecte

Gz.92 (beurtzang)

zegen

Gemeente van Christus,

** pasen en het raadsel van het ongeloof

Waarom geloven zoveel mensen het niet? Het is toch zo'n geweldige gebeurtenis! De dood overwonnen door Jezus Christus! En zijn zoveel getuigen van! Mensen die Jezus na zijn opstanding hebben gesproken! En er zijn zoveel verslagen van. Bovendien had Hij het van tevoren aangekondigd. De geschiedenis van de opstanding is nauwkeurig bewaard: duizenden hebben de verslagen van de ooggetuigen heel precies overgeschreven. Zodat niemand eraan zou twijfelen. Waarom geloven zoveel mensen het niet?

In 49 vóór Christus stak Julius Caesar de Rubicon over. Daarmee was zijn staatsgreep en een burgeroorlog in het Romeinse Rijk een feit. Niemand twijfelt eraan, dat het gebeurt is, hoewel we er maar één verslag van hebben, ook nog eens door hemzelf geschreven. En toch is het geloof dat Jezus Christus is opgestaan kennelijk moeilijker. Maar ja, als je dát gelooft, dan geloof je toch iets wat eigenlijk niet kan. Als je gelooft dat iemand de dood heeft overwonnen, dan kun je dat niet voor kennisgeving aannemen. Dat doet ook iets met je. Het verandert je oriëntatie radicaal. Dat beseffen mensen prima. En niet iedereen geeft zich dááran over.

Op deze Paaszondagmiddag wil ik stilstaan bij het raadsel van het ongeloof. Omdat velen van ons verdriet kennen omdat lieve mensen het Paasfeest niet meevieren. Omdat velen van ons twijfel kennen omdat zoveel mensen niet geloven en zich toch gelukkig voelen. Omdat velen van ons onzekerheid kennen omdat ze het wel geloven en toch niet de blijdschap van het Paasfeest ervaren. Omdat velen van ons verlegenheid kennen in het leven uit de kracht van de opstanding. Omdat in het slot van het bijbelboek Markus de worsteling wordt beschreven tussen geloof en ongeloof na de opstanding van Jezus Christus. Pasen en het raadsel van het ongeloof. Of anders gezegd: Pasen en de worsteling tot geloof.

** ongeloof en geloof

Geloof of ongeloof. Dat is het thema in het slot van het evangelie van Markus. In je bijbel staan eerst drie sterretjes. Dat betekent dat er discussie is over de vraag of dit laatste gedeelte wel of niet oorspronkelijk erbij hoort. Ik heb geen echte reden gevonden om hieraan te twijfelen. Het leest wel iets anders. Het lijkt meer schetsmatig. Historische details zijn niet uitgewerkt. Maar het thema is niet zozeer de geschiedenis. Het gaat om iets anders: om geloof en ongeloof rond de opstanding van Jezus. Het gaat om kracht van het ongeloof, de geloofwaardigheid van het evangelie, de worsteling om tot geloof te komen en het belang van echt geloof. Voor de leerlingen toen. En vandaag.

Na de opstanding lijkt het ongeloof het sterkst. Er is geen blijdschap op de Paasmorgen. Er klinkt geen halleluja bij het open graf. Er zijn geen jubelende mensen en blijde gezichten. Integendeel. We lezen van angst, ontzetting, ongeloof. Dat is teleurstellend. Vluchtende vrouwen en ongelovige discipelen. Markus legt daarop veel nadruk. De opstanding van Jezus vindt geen spontaan geloof. Daarvoor moet de Heer zelf in actie komen.

Je moet het slothoofdstuk goed lezen om wat glinstertjes te vinden. Pas in vers 15 staat echt iets positiefs: 'maar aan iedereen het goede nieuws bekend'. Je leest niets over de

betekenis van Pasen. Zo uitgebreid het verslag was over goede vrijdag, zo beknopt is het over paaszondag en tijd erna. Waarbij het refrein is: 'en zij geloofden het niet'. Vrouwen gaan op weg. Met het gezicht naar beneden. Zij krijgen een verschijning en een opdracht van de engel. Maar ze zijn zó geschokt, dat ze wegvluchten. Ze vertellen niemand iets. Jezus laat zich zelf zien. Meerdere mensen melden hun ontmoeting met Jezus in de discipelkring, waar men treurt en weent. Maar het refrein is: 'en zij geloofden het niet'.

Uiteindelijk moet Jezus er zelf aan te pas komen. En het eerste woord uit de mond van de levende Heer is een verwijt: 'Hij verweet hun hun ongeloof en halsstarrigheid.' Geen enkele evangelist kleurt het zo negatief in als Markus. Er is veel ongeloof op de Paasdag. Het is een worsteling om tot geloof te komen. Ongeloof is misschien een minder groot raadsel dan je zou denken. Het is verontrustend menselijk.

** geloof begint op Goede Vrijdag

De meesten hier hebben al vaker het Paasfeest gevierd. Uit blijdschap met de opgestane Heer. Met enthousiasme over de overwinning, in de kracht van hoop. Je gelooft, en bent met Christus het nieuwe leven begonnen. Maar geloof begint nooit op Pasen. Geloof begint op Goede Vrijdag.

Daarom is het belangrijk om te horen van vluchtende vrouwen en ongelovige leerlingen. Geloof in de opstanding van Jezus spreekt niet vanzelf. Pasen brengt niet meteen vrijheid en blijheid. Leven vanuit de overwinning is vaak niet de sfeer van ons bestaan. Ongeloof is zo sterk om ons heen. En soms ook zo dichtbij ons eigen hart met zijn twijfel, verdriet en onzekerheid. Geloof in de levende Heer komt nog steeds niet uit mensen zelf, maar moet door Hem worden opgeroepen. Een blijvend halleluja ligt niet zomaar in onze mond. Pasen vormt nooit de ingang van het geloof.

Ons Paasfeest beslaat twee dagen. Eerste en tweede paasdag, zondag en maandag, een kerkdag en een vrije dag. In de oude kerk bestond het paasfeest uit drie dagen: vrijdag, zaterdag en zondag. En het accent lag al die drie dagen op het lijden en sterven van de Heer Jezus. Daarmee deed men in de oude kerk recht aan het bijbelverhaal. Het laatste hoofdstuk zet vooral een uitroep teken onder de voorafgaande hoofdstukken. De opstanding van Jezus is in de eerste plaats een bevestiging van zijn offer aan het kruis. Alles wat Hij gedaan heeft krijgt kracht door zijn opstanding. Alles wat Hij heeft gezegd, blijkt waar. De mislukte rabbi uit Nazareth blijkt Gods nieuw begin. Geloof begint niet op Pasen, maar op Goede Vrijdag.

Het gaat niet om domme vrouwen en starre discipelen. Het gaat om de manier waarop een mens Jezus leert kennen als de levende Heer. Vrouwen en leerlingen laten iets zien van de weerstanden die daarvoor overwonnen moeten worden. Denk niet, dat die weerstanden er niet zijn, als je van jongaf aan gehoord hebt dat de Heer is opgestaan. Pasen hoort bij de eerste verhalen die aan kinderen worden verteld. Als je daarmee opgroeit, lijkt het vanzelf te spreken. Natuurlijk is de Heer Jezus opgestaan uit de dood. 'Historisch geloof' noemen bevindelijke christenen dat. Dat is nog niet direct een levend geloof in de levende Heer. Geloof waarmee je Hem aanbidt. Geloof waarmee je Hem dient. Geloof waarmee je voor Hem leeft. Het 'halleluja' uit de mond van kinderen is fantastisch om te horen. Maar uit de mond van volwassenen moet het anders klinken. Wie dat wil leren moet terug naar Goede Vrijdag. Daar begint geloof. Daar ontstaat het halleluja.

** sprakeloosheid vanwege Gods ingrijpen

Vluchtende vrouwen. Ik wil er toch even bij stilstaan. Omdat die vluchtende vrouwen ons meer te vertellen hebben. Ook over het raadsel van het ongeloof en de worsteling tot geloof. In hun sprakeloosheid blijkt dat God bezig is.

Je zult maar ineens een blinkende engel voor je neus hebben staan. En je zult maar ineens tot zo'n schokkende ontdekking komen: degene van wie je absoluut zeker bent dat hij niet weg kan lopen, blijkt er niet te zijn. De schrik is te begrijpen. Toch laat de angst van de vrouwen zich niet helemaal verklaren door het onverwachte. De engel zegt: 'Wees niet bang.' Meestal is zo'n geruststelling voldoende om iemand te ontspannen. Maar in dit geval lijkt het niet genoeg. Of is er meer aan de hand met die vrouwen?

Ik denk het wel. In de bijbel komen we die woorden 'bevangen van angst en schrik' vaker tegen. Het is de reactie van mensen als ze iets van Gods majesteit meemaken. Het is de reactie van de volken, als ze horen van Gods machtige daden in Israel. Als ik zo naar de reactie van schrik en angst bij de vrouwen kijk, dan krijgt het een andere betekenis. De vrouwen zijn niet bang en verward omdat ze er niets van begrepen zouden hebben. Het is de ontdekking dat God zelf aan het werk is geweest. 'Hij is opgewekt', zegt de engel. Het is het besef van Gods majesteit. Dat zijn bevrijdend handelen niet is gestopt. Dat zelfs de dood voor Hem geen grens is. Het is die ontdekking waardoor ze staan te trillen op hun benen en niet weten hoe snel ze bij dat graf vandaan moeten rennen. Soms zakken mensen op hun knieën, met hun hoofd tegen de grond. Deze vrouwen vluchten. Sprakeloos vanwege Gods macht en majesteit.

Laat ons geloof geboren worden in zulke sprakeloosheid. Geloof is niet vanzelfsprekend en logisch. Je staat op Pasen oog in oog met Gods majesteit. Met zijn indrukwekkende heiligheid. Hier grijpt God in. Hij doorbreekt menselijke beperkingen en aardse wetmatigheden. Voor geloof is nodig om eerst sprakeloos te worden. Voor God zelf.

** ongeloof vanwege niet horen

Laten we na de vluchtende vrouwen ook kijken naar de ongelovige leerlingen. Zij krijgen bericht op bericht van mensen die Jezus hebben gezien. Allereerst is daar Maria van Magdala. Zij is een indrukwekkend bewijs van Christus' macht. Vanwege die uitdrijving van zeven demonen. Zij wordt de eerste getuige die de Levende Heer heeft gezien. Maria herinnert hen ook nog eens aan wat Jezus zelf gezegd heeft. Ze geloofden het niet. Daarna zoekt Jezus de ontmoeting met twee leerlingen die een wandeling aan het maken zijn. Niet verborgen en anoniem, maar 'in een andere gedaante' laat Hij zich zien. Ze keerden snel terug en vertelden het de leerlingen. Maar ze geloofden het niet. Ze hadden het moeten weten. Het codewoord van Galilea. De andere gedaante. Het had belletje moeten laten rinkelen. Maar ze geloven het niet.

Daarop volgt dan de verschijning van de Heer aan de discipelkring. En Hij verwijt hun hun ongeloof. Zij hadden gehoor moeten geven aan de mensen die Hem gezien hadden. Zo hadden zij voorlopers in het geloof moeten worden. Wat was het mooi geweest als zij de eersten waren van het geloven-uit-het-horen. Al die volgende generaties christenen

moeten immers op die manier tot geloof komen. Maar deze eerste discipelkring is niet op het horen tot geloof gekomen. Pas door het zien van de Heer zelf.

Het is voor je geloof niet nodig om Jezus te zien. Het is wel nodig om van Hem te horen. Het is niet nodig om zelf directe ervaring van Christus' macht te hebben. Het is wel nodig om de verhalen te accepteren van hen die wel van zulke ervaringen getuigen. En dan is het ook goed om te zien hoe moeizaam het geloof in de Levende Heer bij de eerste discipelen gaat. Zo vreemd is het niet, dat je verlangt naar eigen ervaringen van de kracht van Jezus. Zo gek is het niet dat je wel graag wat meer zou willen zien van zijn glorie en zijn Geest. Je hoort de verbazing en het respect van één van deze discipelen als hij later schrijft: 'U hebt Jezus lief, zonder Hem ooit gezien te hebben. U gelooft in Hem, zonder Hem nu te zien.' Deze discipel, de apostel Petrus, schrijft het met ootmoed en bescheidenheid. Maar hoe menselijk en begrijpelijk misschien ook, de Heer Jezus stelt in zijn verwijt de andere weg ertegenover. Geloof begint bij het horen naar hen die het gezien hebben. Geloof begint bij de Bijbel, waarin geschreven is wat God gedaan heeft. Geloof begint bij het aanvaarden wat anderen over Jezus vertellen. Zo wijst Jezus zelf via zijn ongelovige leerlingen ons erop dat geloven begint met horen.

** dit is het evangelie

Je moet in Markus lang doorlezen, voor je iets van het goede nieuws van Pasen tegenkomt. Het feit van de opstanding wordt tussen neus en lippen door even gemeld. Eerst moeten we de vluchtende vrouwen voorbij en daarna de ongelovige leerlingen verdragen voordat we bij de boodschap van Pasen aankomen. En bij het geloof van Pasen. Bij de aanbidding en lofprijzing van Jezus Christus.

De opstanding van de Heer Jezus uit de dood mag dan het zegel vormen voor al zijn woorden en daden, het geloof in Jezus spreekt niet vanzelf. Daarvoor begin je niet bij zijn opstanding. Daarvoor begin je bij heel zijn werk, vooral zijn lijden en sterven. Geloof wordt in de sprakeloosheid geboren. En begint niet bij het zien van Jezus, maar bij het aanvaarden van het verhaal over Hem. Zo maakt Markus duidelijk dat niet het wonder van de opstanding, maar de persoon van Jezus Christus alle aandacht moet krijgen. Hij brengt tot geloof.

De opstanding wordt meteen tot startsein voor het vervolg. In de beschrijving van Markus hebben de discipelen nauwelijks tijd om op adem te komen en het nieuws te verwerken. Ze worden er meteen op uitgestuurd. 'Trek heel de wereld rond.' Wij weten dat er nog vijftig dagen tussen gezeten hebben. Pasen en Pinksteren vielen ook toen niet op één dag. Die periode valt in de beschrijving van Markus weg. Jezus maakt zich bekend en stuurt de discipelen er meteen op uit. En misschien is dat ook wel veelzeggend. Je kunt het Paasfeest vieren. Met zang en gebed. Maar belangrijker is het dat je met het Paasfeest iets doet. Dat je de opstanding van de Heer Jezus uitwerkt in je leven.

Je mag hier in de kerk best van harte meezingen. Het is fijn om je bewondering, je blijdschap voor de Heer Jezus te uiten. Het is heerlijk om geloof te ontvangen en heerlijk om de aanwezigheid van de Heer ook te ervaren. Maar daarvoor brengt de Heer je niet tot geloof. Het zet je in beweging. Het maakt je vrijmoedig om te spreken en bereidwillig om te dienen. Het verplicht je tot het volgen van de Heer, ook in allerlei praktische zaken. Hoe leef ik voor mezelf, in mijn vrije tijd en in mijn verantwoordelijkheden op school,

thuis of op het werk. Hoe ga ik om met mijn vriend of vriendin, met mijn man of vrouw, met mijn vader en moeder, met mijn kinderen. Hoe probeer ik voor mensen in nood christelijk nabij te zijn, onrecht te verdragen, een moeilijke weg vol ziekte en pijn met vertrouwen te gaan. Je kunt het Paasfeest vieren. Maar belangrijker is je voor de Opgestane Heer leeft.

‘Maak aan ieder schepsel het goede nieuws bekend.’ Het evangelie. Daarmee is de cirkel rond. Met dat woord begon het boek van Markus: Begin van het evangelie van Jezus Christus. Hiermee eindigt het boek van Markus. Maak het evangelie aan ieder schepsel bekend. Dat is niet alleen het Paasverhaal van de opstanding. Dat is veel meer al het onderwijs van de Heer. Alles wat Hij vertelt heeft over het Koninkrijk van God. En de weg die Hij heeft geopend door zijn kruis. Tot verzoening, herstel van de relatie met God. Gered, niet veroordeeld. Door Jezus Christus. Geloof krijg je niet voor jezelf. Je krijgt het voor een ander. Een gelovige is een getuige.

** de geloofwaardigheid bevestigd door God zelf

Waarom geloven zoveel mensen het niet? Vieren ze vandaag Pasen, zonder besef van de betekenis van het feest? Waarom kost het ons soms zoveel moeite om te geloven? Ongeloof is een raadsel. Of beter gezegd: geloof is een worsteling. Om de spanning tussen geloof en ongeloof draait het na Pasen. En Markus maakt duidelijk: Geloof wordt geboren in de sprakeloosheid van het besef dat God zelf hier bezig is. Je komt tot geloof door gehoor te geven aan wat er over Jezus wordt verteld. En dat geloof zet je in beweging.

Maar hoe sterk de worsteling tot geloof soms ook kan zijn – en je kunt er verschrikkelijk veel last van hebben – toch is het goede nieuws geloofswaardig. Dat is de betekenis van de belofte die Jezus eraan toevoegd. Hij spreekt over tekenen die de gelovigen zullen volgen: demonen uitdrijven, spreken in onbekende talen, geen last hebben van dodelijk giftige slangen en zieken genezen. De NBV noemt dit: hieraan zullen de gelovigen herkenbaar zijn. Dan lijkt het alsof dit kenmerken zijn van de ware gelovige. Maar de bedoeling is anders: deze tekenen onderstrepen de geloofwaardigheid van het evangelie. Het zijn geen criterie om gelovigen aan te herkennen. Maar tekens dat het woord over Jezus waar is. Het slotvers maakt dat nog duidelijker: *En zij gingen op weg om overal het nieuws bekend te maken. De Heer hielp hen daarbij en zette hun verkondiging kracht bij met de tekenen die ermee gepaard gingen.*

De geloofwaardigheid van het evangelie is door God zelf bevestigd. Hij is degene die tot geloof brengt en tot geloof roept. Uit onszelf zaten we hier niet te luisteren, stonden we hier niet te zingen. Maar het evangelie heeft zijn geloofwaardigheid bewezen en zal zijn geloofwaardigheid bewijzen. Dat kunnen we aan onze Heer overlaten. Zoals Hij zich toen zelf liet zien door aan mensen te verschijnen, zo doet Hij dat nu door zijn Heilige Geest.

** met beslissende oproep tot geloof

Met dit wereldnieuws zal ieder het moeten doen. Jezus zelf zal zich aan deze verkondiging houden. Het is óf geloven óf niet geloven. Daarvan hangt het af: je redding of je veroordeling. Zoveel gewicht hecht Jezus aan het geloof in het evangelie. Het gaat niet om de opdracht van Christus aan de leerlingen om zendingswerk te doen en mensen te dopen. Het gaat de Heer erom, dat het geloof beslissend is. Het geloof in de woorden van

hen die Hem gezien en gehoord hebben. Het geloof in wat Hij zelf heeft gezegd en gedaan.

Mensen vertellen het. Met hun beperkingen, met hun tekorten, met alles wat je van hén weet. Maar toch vertellen van alles wat Christus heeft gezegd en gedaan. Met daarbij de oproep tot geloof. Christus laat zich door mensen horen. Een kwetsbare keuze. Christus zal zich houden aan wat mensen zeggen.

Ongeloof is soms een diep verdriet. Maar geloof blijft beslissend. Dat is soms een worsteling. Maar het is ook een oproep. Voor jezelf. Met de ernstige uitgang: redding of veroordeeld worden. Geloof! dat is de oproep uit de opstanding, de opdracht uit de geschiedenis van Jezus Christus. Zoals de apostel Paulus schrijft: 'Blijf geloven, sta vast in de hoop van het evangelie dat u gehoord hebt. Laat je tot Christus brengen.'

Realiseer je dat je God zelf ontmoet in Jezus Christus. Ontdek zijn liefde in de woorden van mensen. Geef jezelf aan Jezus, je Heer. Dat is geloof. Zo overwin je het ongeloof, bij jezelf en bij een ander. Zo wordt het halleluja een blijvende, diepe basisklank van je leven.

Amen